

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Regionalna konferencija:

**RAZMENA ISKUSTAVA O DERADIKALIZACIJI,
VOĐENJU I REHABILITACIJI ZATVORENIKA
U ZEMLJAMA ZAPADNOG BALKANA**

ZAKLJUČCI

3.-4. oktobar 2018., Skoplje

Regionalna konferencija u Skoplju predstavljala je izvrstan forum za zatvorske vlasti i praktičare iz svih šest zemalja korisnica Horizontal Facility programa za Zapadni Balkan i mogućnost da ojačaju saradnju po pitanju deradikalizacije u zatvorima, te da pokrenu razmenu dobre prakse o suzdržavanju od nasilja i unapređenju rukovođenja zatvorima, što će rezultirati uspešnom rehabilitacijom nasilnih ekstremističkih počinilaca krivičnih dela i njihovom reintegracijom u društvo.

Prezentacije i diskusija su se uglavnom fokusirali na širok spektar tema vezanih za radikalizaciju, uključujući fenomen nasilnog ekstremizma i procesa radikalizacije u zatvoru, međunarodne standarde i praksu kojom se reaguje na radikalizaciju u zatvoru, te na dobru praksu u drugim zemljama članicama Saveta Evrope, potrebu za saradnjom između različitih agencija, ali i regionalno u reagovanju na nasilni ekstremizam i sprečavanje radikalizacije u zatvorima, dobre programe vođenja zatvorenika, njihove rehabilitacije i programe tretmana za radikalizovane zatvorenike. Svih šest zatvorskih sistema zastupljenih na Konferenciji je predstavilo vlastite načine rada i izazove sa kojima se susreću u postupanju sa nasilnim ekstremizmom i radikalizacijom u zatvorima.

Usvojeni su sledeći zaključci:

- Učesnici dvodnevne konferencije su snažno pozdravili jačanje regionalne saradnje o pristupima i metodologiji u rešavanju pitanja nasilnog ekstremizma i radikalizacije u zatvorima *i pozvali su na dalje unapređenje saradnje.*
- Učesnici su pozvali na *dalje jačanje saradnje* među svojim zatvorskim službama i razmenu dobre prakse u oblasti *ispitivanja i procjene rizika* uzimajući u obzir specifična sociološka, kulturalna i etnička okruženja koja preovladavaju u raznolikim društvima Zapadnog Balkana.
- Učesnici su pozdravili predlog za *nastavak razmene ideja i iskustava* o primeni *specifičnih programa rehabilitacije ili individualnih planova tretmana* za radikalizovane zatvorenike, upravljanje rizikom koji oni predstavljaju i o praksi njihovog smeštaja i rasporeda u vaspitne kolektive.
- Razmena dobrih zatvorskih *strategija za obuku osoblja i modula obuke* između zatvorskih službi u zemljama Zapadnog Balkana naglašena je kao ispravan put ka napretku.
- Osoblje koje je u direktnom kontaktu sa zatvorenicima biće obučeno da postupa u skladu sa *principima dinamičke sigurnosti* kako bi se održao nivo lične i opšte sigurnosti i dobrog vladanja u zatvoru, te kako bi se doprinelo rehabilitaciji zatvorenika.
- Svi se učesnici slažu da je jako preporučljivo da svo zatvorsko osoblje prođe kroz *opšti modul obuke sa ciljem podizanja stepena svijesti o radikalizaciji* uključujući osnovne tehnike identifikacije, sa naglaskom na zatvorske profesionalce koji rade direktno sa nasilnim ekstremističkim počinocima krivičnih dela i na potrebu za temeljitijom i specijalizovanijom obukom u skladu sa njihovom ulogom u celom procesu.

- *Dobro rukovođenje zatvorima* i individualizovani planovi izdržavanja kazne sa naglaskom na ciljeve zatvorenika, motivaciju i njegove potrebe obezbediće uspješne i fokusirane napore na rehabilitaciji svih zatvorenika, uključujući nasilne ekstremiste, kako bi se osigurala njihova reintegracija u zajednici na siguran način.
- Jako je važno obratiti *posebnu pažnju na rukovođenje specifičnim grupama*, kao što su mladi ljudi, žene koje su počinile krivična dela, kao i oni koji su počinili krivična dela po prvi put.
- Učesnici su podcrtali potrebu da se uključe *verske zajednice/sveštena lica/imami* u proces odvracanja od radikalnih ideja. Uključivanje *volontera, vršnjačkih grupa i članova porodica* takođe bi trebalo razmotriti zato što oni mogu biti jako korisni za efikasnu reintegraciju počinilaca krivičnih dela.
- Odgovornost za sprečavanje činjenja krivičnih dela sa elementima nasilnog ekstremizma ili ponovno činjenje krivičnih dela, vođenje ekstremističkih počinilaca krivičnih dela u zatvorima i njihova integracija u zajednicu po povratku sa izvršenja zatvorske kazne nije samo odgovornost kazneno popravnih ustanova, nego različitih državnih agencija i organizacija, uključujući civilno društvo.
- Učesnici se slažu da osiguranje efikasne i održive *saradnje sa svim probacijskim službama, kao i saradnja između različitih agencija* jeste ključ u borbi protiv ovog fenomena. Dogovor o saradnji između različitih agencija sa naglaskom na oboje, i na sigurnost i na rehabilitaciju, te na pružanje mogućnosti za promenu stavova kod zatvorenika može pomoći u promeni interesa kod pojedinca i njegovih ekstremističkih stavova.
- *Dalja ulaganja u istraživanja* u regionu su ključna za pružanje informacija koje se zasnivaju na dokazima o faktorima rizika i zaštite, suzdržavanje, odvracanje i programima deradikalizacije za nasilne ekstremističke počiniocce krivičnih dela. Stalno prikupljanje ključnih podataka o instrumentima za procenu rizika i potreba koji se već koriste, bila bi dobra početna tačka u ovom procesu.
- Učesnici se slažu da se *budžetska ograničenja i nedovoljna sredstva* ne mogu koristiti kao izgovor za nedelovanje i za netraženje inovativnih pristupa za reagovanje na ovaj fenomen.
- Svi učesnici se slažu da su, u pogledu osmišljavanja mera lične i opšte sigurnosti koje su vezane za nasilne ekstremističke počiniocce krivičnih dela, od ključnog značaja da se one zasnivaju na *vladavini prava i poštovanju ljudskih prava i osnovnih sloboda*.
- Sa tačke gledišta organizatora, nastavljaju se napore na nadogradnji rezultata i zaključaka sa konferencije u Skoplju i na korištenju tih rezultata i zaključaka kao osnove za izradu *sveobuhvatnog regionalnog projekta o radikalizaciji u zatvorima i suzdržavanju od nasilja*, koji će se implementirati u drugoj fazi programa Horizontal Facility, koji zajednički finansiraju Evropska unija i Savet Evrope, a implementira ga Savet Evrope.